

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто по ст. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Церква і держава.

Львів, 29 серпня 1927.

Російська православна церква визнала радянську владу. Дня 19. серпня п. р. в московських офіційних „Ізвестіях“ появилася за підписом „зберігача патріяршого престолу“ митрополита Сергія і сімох митрополитів, архієпископів і єпископів, членів тимчасового патріяршого синоду, відома декларація про відношення церкви до радянської держави.

Завданням відозви — декларації поставити російську православну церкву у правильні відносини до радянської влади.

„Тепер, коли ми майже осигнули мету наших бажань, — читаємо там — нестуні закордонних ворогів не припиняться: збиства, фальшування, наскоки, вибухи й їх подібні явища підволно боротьби у нас усіх перед очима. Все це порушує мирний хід життя, утворюючи атмосферу обопального недовіря та вських підозрін. Тим потрібні для нашої церкви й тим більш обов'язково для нас усіх, кому дорогі її інтереси, хто бажає вивести її на шлях легального, мирного існування, як більш обов'язково для нас тепер сказати, що ми, церковні діячі, не з ворогами нашої радянської держави й не з безглуздим зняряддям їхніх інтересів, а з нашим народом і з нашим урядом. Нам треба не на словах, а на ділі сказати, що вірними громадянами Радянського Союзу, лояльними до радянської влади можуть бути не тільки байдуші до православ'я люди, не тільки його зрадники, а й найвправніші прихильники його, для кого воно, православ'я дороге, як істина та життя зі своїм його догмами та переказами, зі своїм його капітальним та богослужбовим укладом. Зважати нам може тільки те, що завважало і в перші роки радянської влади впорядкувати церковне життя на основі лояльності. Це недостатня свідомість усієї серйозності того, що сталося в нашій країні. Багато лекому вміння радянської влади ухвалювало якимсь непорозумінням, випадковим і тому недовговічним. Забували люди на те, що випадковості для християнства немає, та що воно, що робиться у нас, як скрізь і завжди, впливає також десниця божо, що непокінливо веде кожний нарід до тризвучної йому мети. Адже не даром апостол каже нам, що тихо і суцільно жити по своєму благочестю ми можемо тільки, скорючись законам влади, або повинні вийти з громади. Тепер, коли наша патріярхія, виконуючи волю померлого патріярха, рішуче і безповоротно стає на шлях лояльності, людям іншого настрою доведеться або переламати себе, або змінити свої політичні погляди тільки тоді і принаести до церкви тільки віру та преданість з іншими тільки в ім'я бже, або — коли переламати вони себе зразу не можуть, принаймні не зможуть нам, відішовши тимчасово від віри“.

Таким чином російська православна церква, себ-то її єрархія і духовенство, стає на ґрунті безоглядної лояльності до радянської влади. Перед вірними ставить відозва-декларация альтернативу: або безоглядно скоритися перед радянською владою, або виступити з церкви. Не менше різко ставиться відозва-декларация до російського еміграційного духовенства. Керманичі московської патріярхії звинувачують його в тому, що воно

ти зобов'язання, що воно буде лояльно ставитися до радянського уряду. Хто з російських еміграційних єрархів і духовників не дав би такого зобов'язання або порушив би його, той той буде виключений зі складу духовенства, підчиненого московській патріярхії.

В особистій розмові з представником „Ізвестій“ митр. Сергієм допущено іще приведену відозву-декларацию таким аяненням: „Ми не заперечуємо, що є й такі люди, яких засліплюють колишні політичні симпатії. Та на все є свій час. Монархія мала союз з церквою, але монархічний лад — явище скороминуче і воно вже минуло, а з історії ми прекрасно знаємо, як монархія, ніби то охороняючи церкву, використовувала її для своєї мети. Ясно одне: жалувати того, що порвався союз церкви з колишнім режимом, не доводиться. Радянську владу ми визнаємо за владу нормальну і законну та слухаємося ми всіх її постанов цілком щиро. Коли вибухне війна — наші симпатії цілком на стороні Радянського Союзу. Адже ми служимо батьківщині, а всім інтервенти боряться тільки в своїх інтересах, щоб експлуатувати руський нарід і руську землю“.

Відозва — декларація „зберігача патріяршого престолу“ і членів патріяршого синоду в офіційному органі центрального уряду Рад. Союзу кажує, що не є це самочинний односторонній акт православної єрархії. Навпаки, це доказує, що між урядом і церковною єрархією між державою і церквою прийшло до якогось порозуміння, що це є вступ до явного або наслідок тайного порозуміння, своєрідного конкордату.

Більшовики, захопивши владу, кинули рукавицю православній церкві, як найсильнішій організації і найпевнішій опорі старого режиму. З другого боку православна церква стала кліном проти нової влади. Всевладна комуністична партія і її еманация: радянська влада — не залишила ніякої нагоди, щоб ослабити церкву. Її позбавлено матеріальної бази, проти єрархії і духовенства приноровлено важкі репресії. Сотні і тисячі духовників заповнили тюрми з пок. патріярхом

Тихоном включно. Проти організації патріяршої церкви висушено всі інші церковні організації, гурти й секти, щоб розложити суцільну організацію старої церкви. Антирелігійна пропаганда в усіх своїх відтинках стала складовою частиною державної ідеології. Вся могутність величезної державної машини авалилася на православну церкву.

Церква тривала в опорі, маючи до своєї розпорядимості лише моральні ресурси. вплив на маси віруючих. Удар, що спадає на неї, не лише не розтрощив її, але навів — після першої доби розтічі — почали її зміцнювати, збираючи її в ореол мучеництва. Минали літа впертої боротьби. І наймогутніша влада одної з найбільших держав світа виявилася за слабою, щоб роздавити релігійне сумління мільонів. Одночасно й обезсиленна церковна організація виявилася за слабою, щоб успішно підірвати „антихристську“ владу. В таких випадках, як це звичайно діється, мусіло — не вважючи на різку протилежність ідеологій — прийти до якого-такого компромісу між двома силами. Висловом цього порозуміння й є відозва-декларация російських церковників.

До порозуміння між церквою і державою прийшло під кутом грядучих подій. „Коли вибухне війна — говорив митр. Сергія — наші симпатії цілком на стороні Радянського Союзу“. Російські духовники виявилися завжди великими патріотами, щоб з ненависті до радянської влади виставляти свою батьківщину на небезпеку поневолення, а керманичі Рад. Союзу є завжди розумні, щоб з огляду на непевну майбутність нехтувати такою силою, як церква. Порозуміння між державою і церквою накладає на першу обов'язок зробити церкві невеличкі уступки, дати їй можливість нормальної діяльності. Зате зискує вона лояльність переважної частини вірянців тієї церкви і вибиває важкий атут проти себе з рук російської еміграції.

Ось в чому умістовлюється вся суть цього справді сенсаційного компромісу.

В яким напрямі потрібна перебудова нашої кооперації?

У вакаційний час розвинулася на сторінках „Діла“ дискусія над нашою кооперацією. Перша на цю тему стаття д-ра Вол. Леницького, в якій він заявився за тим, щоб Повітові Союзи Кооператив заступити складами Народної Торговлі, видко не була щасливо подумана, бо всі автори пізніших статей одностайно погодилися, скільки непорозуміння на тему будови нашої кооперації існує в суспільності.

Основне непорозуміння лежить у тім, коли нашу кооперацію ділять на „види“ споживчий чи сільсько-господарський на основі роду товарів, якими кооперативи торгують або які продають. Безперечно: з одним видом кооперації лугається звичайно як характеристична ціха також продаж чи продукція певних товарів, але в дійсності про це, що ми називаємо „видом“ кооперації, рішає суспільне становище головної маси членів і їх інтереси. Як у ко-

оперативі об'єднані маси фізичних чи умовних робітників, що живуть виключно з заробітної платні, то така кооператива є кооперативом чистих споживачів і тоді можна називати її споживчою. На 2.000 українських кооператив у Східній Галичині є таких кооперативів около 30, які від біди можна назвати чисто споживчими. Решта, якщо можна називати „рештою“ 98 проц. цілості, це кооперативи наших селян, котрі в одній особі є продуцентами різних предметів спожива, як збіжжя, ячмія, м'ясо ітд., а рівночасно консументами витворів фабричної продукції та колоніальних товарів. Обставина, що члени наших сільських кооперативів є дрібними різними продуцентами, що через те значно трудніше зорганізувати кооперативний абут різних продуктів і в нашія сільсько-господарські кооперативні більше опанувають імпорт до села споживчих фабричних товарів і предметів побуту в різних ро-

сподарстві, ніж абут продуктів — на відбірає нашим кооперативам із сільсько-господарського характеру. В останніх двох роках абут ячмія і молока через наші кооперативи піднісся так вично, що скоро можна сподіватися зрівноваження кооперативного привозу і вивозу, а це тим більше, що й абут інших сільсько-господарських продуктів через кооперативи шораз поширюється.

І наслідком того головним, майже єдиним видом кооперативів у нас сільсько-господарська кооператива. Щоби відлати в наваж кооператив по можливості вірно обсяг їх діяльності, ми називаємо їх господарсько-споживчими. Побіч нас подібні кооперативи такого самого типу називаються „людськими різними“ і нікому не приходить на думку ділити їх на споживчі й різничні і всі вони об'єднуються в одній центральній. Для звуку самі ми не повинні доміти і в нас єдності нашої сільської кооперативної організації бо вона своїм характером яповні відповідає потребам нашого села і ще довго у нас на селі не буде місця для організації чистих споживачів і чистих споживчих кооперативів. Організаційна схема нашої сільсько-господарської кооперативної є вовеім правильна: на селі господарсько-споживча кооператива, а повіті Союз Кооператив, у краю Центросоюз.

Автори статей в „Ділі“, котрі працюють у контакті з селом, відчували вповні потребу неї організації внаслідок нашої сільсько-господарської кооперативної і звідси їх проєкти щодо об'єднання кількох краєвих кооперативних установ, що всі спирають свою працю на одних і тих самих сільсько-господарських кооперативах.

У практиці цю єдність центральних технічних кооперативних установ можна вдержати, як не слушно замітив у своїй статті д-р Кость Левицький, через співпрацю під проводом Ревізійного Союзу Українських Кооператив, як нашої найвищої кооперативної установи, котрої рішенням повинні всі кооперативні центральні безумовно піддатися. На переліводі такої позиції співпраці стоїть, на шаль, переліводний організаційний форми двох централей, а саме Народної Торговлі і Центробанку. Їх статуту (а це рішає про цілу дальшу діяльність) мають, правда, на ціля організації певних діяльних праці сільсько-господарських кооперативів, однак їх діяльність остаточно й остаточно підлягає по думці статуту рішенням більшої привагидних поодиноких членів, а не кооперативів, які виключно самі повинні бути членами своїх централей. Кооперативне життя по вірній принало у нас інші форми і коли тоді краєві центральні спирали свою організацію на поодинокі члени, то тепер повинні опиратися лише на кооперативах.

Як примір доцільності такої організаційної форми наших кооперативних централей подію Маслосоюз, котрий від часу аяння свого статуту на діяну кооперативну централю, оперту лише на кооперативах, шораз розвивається.

Техніка поодиноких галузей діяльності наших сільсько-господарських кооперативів, як імпорт і експорт поодиноких товарів, власна переробка різних продуктів і власна фабрикація різних товарів, можуть вимагати творення окремих кооперативних підприємств. У наших відрізнях навіть власні підприємства (як пошук історії кооперативів) на пошук історії кооперативів.

можуть бути причиною і підставою творення окремих кооперативних одиниць для оповіщення даних функцій. У яких напрямках і коли має прийти до такої спеціалізації, це мусять вирішувати компетентні кооперативні чинники, але тим не може бути порушена єдність господарсько-співдільної кооперації нашого села.

Рішення віду агрономів, на яке покликався п. І.р. Кость Леванюк, пропонуючи передати деяких агрономів Центросоюзу Народиці Торговлі, я не уявляю міждатим для цілої кооперативної організації, бо не цілих два десятки агрономів, що працюють у нашій кооперації, не є компетентними вирішувати проблеми. В яких найінтересовані 2.000 кооператив і кілька соток тисяч членів. Справу такої великої ваги може вирішувати лише крайній кооперативний влад, як він вирішив у 1923 році покласти до життя Центросоюзу. Думаю, що такий влад повинен відбутися ще цього року, щоб всі проблеми, що нагріли за останніх чотирьох років, могли бути вирішені.

С. Герасимович.

Поміжнім адвентуризм дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчим ділом зрозуміння великої культурної праці і вишайм сесю ядкність українським робітникам пера! Жертв слати на адресу: Львів, Підвал ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Ваканційні вибрики?

„Історичний“ комунікат сель-робівських головачів.

Сель-робівські головачі в особах посаів: М. Чучмал, С. Маківки, А. Братуня, С. Козницького і сен. І. Пастернака та їхній госпітант пос. С. Підгірський, збудили ваканційним безділлям, постановили зробити рух, доводячи до зміни президії в Українському Соймовому Клубові. Вони звернулися до голови Клубу пос. С. Хруцького з домаганням скликати клуб на 15. серпня. Президія Клубу не бачила ніякої потреби скликати пленум клубу в розгарі огіркового сезону, відкладаючи цю справу до пізнішого часу. З того приводу сель-робівські ватажки зіхавшись до Варшави, видали ультимативний комунікат, який є безконкурентним вражком нечуваної в політичному житті перфідії і нікчемності.

Після несмачної, просто штурбанької автореклями для Сель-Робу, його принципівості, опозиційності, боевого настрою „за права працюючих“, розгортається в комунікаті наступ брехні, перфідії і фальшу на президію клубу — тільки йому, що вона не в руках Сель-Робу.

З дням переходу президії в руки УНДО — читаємо в цьому екстракті політичної мудрості — перестав існувати Український Клуб, як такий. Він страждає опозиційністю до реакції, затримує українських національних обличчя, а зробився осередком українсько-польської шляхетської реакційної угоди. З перших днів свого урядування пос. Хруцький, як голова Клубу, даявляв на конституційній коїсії в дискусії над зміною виборчого закону, що змінений виборчий закон мусять забезпечити польськість процесів; центральний комітет УНДО в ту пору йде до виборів громадських та сільських рад в Галичині в більшій польської елекціїю та шовіністично-реакційними напрямками, щоб унеможливити доступ до них рад селянсько-робітничому представництву. З такою політикою Клубу дійсно представництво українських селян, робітників та трудової інтелігенції не може погодитися і тому клубова опозиція, що складається з посів Сель-Роба і посів Підгірського зажадала скликання клубу на 15. серпня. Заяву підписав і посів Мохнюк. Президія не зробила того, бачивши остроту критики, бачивши відкриття свого дійсного обличчя перед українськими працюючими масами, яка їх

ажали в своїй пресі туманна „самостійність“, під якою однак крилася ні в чім не відрізняючися від ільківщини угода. Цим комунікатом клубова опозиція домагався від президії Клубу скликання останнього на день 30. серпня цього року. Коли Клуб на цей день не буде скликаний опозиція витисне з того відповідні консеквенції“.

Коли наводимо „есенціональну“ частину цього особливого комунікату, то лише як нечуване *ti-gasium* як спеціальний вияв політичної зрілості і тактичних прийомів боротьби й етики сель-робівських „політиків“, — тих що хіба через якийсь наслідок долі попали в провідники і представники українського народу. Те, що читаємо в комунікаті, є вже не вибриком непочитальних людей, не жакерією інтелектуального й етичного босяцтва, але просто хуліганством найнижчого й одночасно найнижчого ступня. Навіть львівська „Воля Народу“, теж сель-робівський орган, однак редагований людьми, які визначаються відповідною інтелігенцією і не затратили ще морального ґрунту, не подала цього комунікату, квіту думок і почувань своїх однопартійців. Вона обмежилася тільки поданням короткого змісту.

Від коли існують парламенти, парламентарні клуби й опозиції, ще не було такої глумлі і цинічної і такої хвалькової маніфестації етичного абдеризму. Кожне слово цього комунікату є брехнею і калюмнією. І таке пишуть послы, вибрані народом! В даній хвилі байдужою нам є їх партійна приналежність. Дивимося на них, як на людей, як на живі твори. І читаючи той комунікат, який без сумніву буде „історичним“ не бачимо в тих тваринах нічого людського. Не до парламенту таким „вибранцям“, з такою моралю! Не до парламенту їм, навіть польського, лише до поправчого дому. Може там під примусом навчилися би вони якоїсь корисної роботи.

Полемізувати з таким очевидним хуліганством, — хіба не приходить. В чому ж річ?

Підписані під комунікатом послы і сенатори (справді: послы і сенатори!) одержали наказ якимнебудь способом перебрати президію Клубу в свої руки, а коли це не вдається, то виступити з Клубу. З тією метою виставили вони домагання скликати Клуб на 15. серпня, себ-то в час найгорячіших жнив, коли не можуть приїхати послы-селани. Бо тільки на випадок відсутності посів-селян могли вони, „дійсно представництво українських селян, робітників та трудової інтелігенції“, рахувати на корисний для себе оборот справи, себ-то на перевибори в Клубі. Коли ж засідання не відбулося 15. серпня, то для них пропадають вигляди корисного для себе обороту справи. Тоді про людське око домагаються вони скликання Клубу на 30. серпня, але — не маючи виглядів на перевибори, фактично вже виступають з Клубу. Отсей комунікат є їх прощальним словом.

Чиж не можна було розійтися, коли сель-робівські манекени мусять конче виконати це доручення, без блювотиння, нікчемності й брехні?

Про діточі садни.

Діточі садки — найкраща школа діточого виховання.

На розправі в процесі генерала Жиммерського дня 29. липня п. р. висказався свідок інженір Тулішковський відомо про польських жовірів. Проти того асесор генерал Врублевський зробив застереження та сказав, що як командант мусять ствердити: „*ze dotychczas polski jest polnowartościowy i nie gorzej od francuskiego, niemieckiego i każdego innego na świecie*“. На це свідок, оправдуючись, замітив: „*Ja mam najwzysze pojęcie o naszym żołnierzu. Sam pochodzi z Wołynia i wiem że*

Rusini stamtąd pochodzący są mało umysłowo rozwinięci i tych miałem na myśli“.

Після перочитання дотичного місця в справознанні в розправі думки мої були ступлені коло отсього слова „*nierozwinięci*“. Я став шукати на причини цього висказу і роздумувати над тим, чи такий висказ мав яке оправдання.

Як бувший старшина австрійської армії чув я в моїй майже 30-літній службі не раз подібні слова, в яких означувано меншу вартість українського жовіра. Ці слова були для мене прикри, але я думав собі, що висказуючий відомий погляд про наш нарід не має поняття, в яких відносинах наші люди знаходяться. Аджеж наше населення бідне, а полжва його нижче критики! Як може отже дитина при таких життєвих обставинах розвиватися як слід? Боже не можна заперечати, що розвиток дитини залежить в від П. оточення, від відживлення, підсоння і багатьох інших чинників.

Застановляючись над тими справами і шукуючи виходу з того, припшов я до переконання, що гарному умовому розвитку дитини ще найкраще зарадити, закладаючи фреблівські шкільки. Бо така шкілька, ведена фаховою силою, викликає у дитини в найменшій віці зацікавлення до всього і дає їй перші початки освіти та зачинає формувати її світогляд.

На запит у книгарні, чи є у нас яка книжка про фреблівські шкільки, одержав я відповідь, що такого підручника в українській мові нема. Є тільки одна брошурка п. з. „Допілляне виховання“, реферат Н. Селезінкової, виголощений на візді Союзу Українок у Львові дня 19. квітня 1927 р. Я переглянув цю брошурку та виніс з неї дуже гарне враження. Добре, що ця дуже хороша гадка закладати діточі садки вступила вже раз на шлях реалізації та що переведення цієї справи взяли в свої руки жінки, які певно не обмежаться до слів і певанком стануть реалізувати всюди цю гарну ідею.

Закладання діточих садків уважаю за найважніший педагогічний крок у вихованні нашої молоді. Дитина, що перейде цю школу, набере рухливості, бадьорості, енергії і смілости і як вступить у пороги народної школи, то прийде вже з певним засобом знання, котре улекшить їй зрозуміння інших предметів. Однак найбільшим хісно діточих садків уважаю це, що в дитині скріплюється національне почуття й національна гордість і така дитина не так легко зійде пізніше на бездоріжжя, а певно буде вірно служити своїй нації. Я переконаний, що таке покоління, яке вийде з цієї школи, коли досягне військовий вік, не дасть більше притоки до таких висловів і такого дискваліфікування нашого жовіра, як я навів на початку цієї статті.

Іван Бачинський.

Пам'ятайте, що всім збірним на нагробники на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Виборчі висліди.

ОТИНІШЧИНА.

Дня 14. і 15. липня п. р. відбулися в Голоскові, судовий повіт Отинія, вибори до громадської ради. До Голоскова прилучений присілок Гаубока, замешканий сазими мазурами, через що українці мають 3/4 части, а мазури 1/4 часть населення. Село Голосків було дуже добре зорганізоване заляким близьким свідомим одиницям. Перед виборами зажадали згадури, щоб їм дати позовину радних, то є 16 членів, на що українці жадною мірою не хотіли пристати, а маючи добру організацію, пішли самі до виборчої урни. В IV. колі видали всім українці, а тоді мазури вітагулилися від голоосування. Тоді то прибув їм на поміч польський сотрудинок з Отинії о. Навалінен, котрий позичивши ровера, виїхав ізати по всіх мазурах і багати їх, щоб бодли участь

у виборах. Але як сотрудиноків трафилася пригода бо упав з ровера, через що пупил йому споді. До помічі йому прийшов рівнош Франц і Михайло Шпунар і всі три порозідалися по присілку Гаубока і почали агітати мазури до виборів. Але і се нічого не допомогло, бо явилася мала часть мазурів, а побідоносно вийшла у всіх колах українська сила, на котрій однак уміщено 6 мазурів. Таким чином вибрано 26 свідомих українців і 6 мазурів. Вибори відбулися правильно і цілком формально, асез тиху протипапки полетіли сейчас з реалізацією до секретаря повітової ради в Товмачі Дедяковського, котрий трясє цілком повітом, де зробили протест, а в старості в Товмачі поробили старання, щоб вибори уневажнити. Завдяки переможенню впливом Дедяковського та його спілки хоч вибори відбулися цілком правильно, бо присутній при тих виборах комісар старостів в Товмача п. Янінський мав раз по виборах заявляти прилюдно, що ніде так вибори не відбулися правильно, як в Голоскові, — староство, як довідуюсь, поставило внесок до воваїдства в Станіславові на уневажнення виборів. Дотичні виборчі акти тепер у воваїдстві в Станіславові. Побачимо, що з тими актами зробить воєвода Корсак, який згоді прилюдно декларує про справедливість.

УГНІВЩИНА.

Дотеперішній вислід виборів, переведених у 10 громадах суд. повіту Угнів, представляється так: м. Угнів — на 40 радних вибрано 10 українців, 12 поляків (із котрих двома, т. зв. затагам, припала під пресією власті ймуших честь бути вибраним жидівськими голосами) і 18 жидів. Воронів: на 16 радних вибрано при помічі різних машинаній і в присутності секретаря старостів в Раві Руській Томкевича 15 поляків і 1 українця, хоча поляків у Заставі не більш як 30 при. Українці внесли протест. Карлів: на 24 радних вибрано 23 українців, 1 поляка. Корчів: на 24 радних вибрано 16 українців, 8 поляків. Поляки, не звлажачи на свій успіх, невдоволені меншістю в гром. раді, внесли протест. Салашів: на 24 радних вибрано 23 українців і 1 поляка. Стай: на 24 радних вибрано 12 українців, 12 поляків. До гром. ради в Стані входять ще вірилісти: двома поляків і 1 жид. Тягів: на 24 радних вибрано 24 українців. Шепетин: на 24 радних вибрано 23 українців і 1 поляка.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посілає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Перед великим процесом.

Розправа проти 36 у Кракові.

Як ми вже свого часу подавали в нашій органі, в т. зв. краківській справі, що в травні п. р. доручено акт обвинувачення 36-ом обвинуваченням, а саме: 1) Володимирі Піпчинській, бухгалтері в Кракові, 2) Василю Колодійові студентові філософії в Кракові, 3) Володимирові Кубракові, гімназисту в Перемишлі, 4) Павлові Заблоцькому, приватному в Перемишлі, 5) Іванові Покладкові, слух унів. в Кракові, 6) Юлії Борманній, ас. гім. в Перемишлі, 8) Миколі Худому, абітур. гім. в Яворові, 9) Павлові Генгалі, студ. прав у Львові, 10- Іванові Солтанові, студ. унів. в Кракові, 11) Теодорові Семаніському, військ. урядовцеві в Кракові, 12) Анелі Наконечній, абітур. семінар. в Перемишлі, 13) Іванові Наконечному, військ. урядовцеві в Перемишлі, 14) Марінові Котвицькому, гім. абітур. в Перемишлі, 15) Стефанові Яковому, торговельно в Перемишлі, 16) Осипові Ключевському, промисловцеві у Львові, 17) Петрові Дути, токареві в Перемишлі, 18) Гейрикові Фельзену, прив. урядовцеві в Перемишлі, 19) Марінові Гессові, військ. сержантові в Перемишлі, 20) Дмитрові Чупилі, робітн. в Перемишлі, 21) Стасю Прокіповичеві, мешцеві в Яворові, 22) Михайлові Дути, студ. унів. в Кракові, 23) Вац. Гові Земонському, військ. урядовцеві в Перемишлі, 24) Романові Шумському, торговельно в Варшаві, 25) Анастасі Шибі, столярові в Вадові

статтю галицькому питанню, де між іншим пише: „Ніхто не може заперечити, що культурний рівень русинів зробив та останню достатність аничий поступ. Зникли писемники, яких, на жаль, у нас мало знають. І про найбільшого з них, Франка, ми мусимо дізнатися з віденської преси. В 1912 р. французький журналіст Бернардіні одідав Галичину, де студіював польсько-українські взаємини. Повернувшись у Францію, Бернардіні присвятив галицько-українській справі низку статей, а яких ми надали тій: в „Парі Журналі“ від 8. липня 1912 р., 16. серпня і 18. вересня того-ж року. З цих статей Бернардіні в надзвичайно сильних виразах, захищаючи українську справу, підкреслює рішучий вплив І. Франка, „писемника великого розмаху, на розвиток українського національного руху“. Остання глада про Франка на французькому ґрунті — це його некролог, що зміщений був в органі теського комітету „La Nation“ 15. вересня 1910 р. Як відомо, цей двохижневик видавав з теського боку Венет, а з французького — він був і головний редактор — славнозвісний славіст Ернест Дені. Можливо, що анонімний некролог Франка і вплив апід пера Дені, але це не певно. У всякому разі на стор. 158, під заголовком „Україні“, читаємо: „Українська література недавно страждала найбільшого поета, якого мало до смерті Шевченка“.

— **Новий мінерал.** Рос. професор Ворисов відкрив недавно на півострові Кола невідомий мінерал, який назвав „нефелін“. Керамічний інститут у Ленінграді піддав його аналізі і заявив, що з нього можна виробити скло. Найкраще надається він до скла на пляшки і ново дещо як дотеперішнє. На півострові Кола є понадименше 40 міль. тонн цього цінного матеріалу.

— **Відкриття в родинні місті Шекспіра.** У безпосередньому сусідстві родинної хати Шекспіра у Стретфорд найшли під час відновлення одної коршми, що зветься „готелем під білим лебідем“, фрески на стінах де з доби Тюдора. Погадуються, що малював їх один середньовісний терень між 1460 і 1480 р.; від яких є надпис старовангійською мовою. Сюжетом — мотилів а апокрифія.

— **Підмальовані уста.** Мола підмальовувати уста поширюється між жіноцтвом шорал більше. Берлін уже підготував організацію товариства, якого метою буде боротися з цим негіднічим явищем. Фарба, якої вживають шкільні красуні, перемішує уста в гумові печатки, що торкуючись тіла залишають червону пляму невразливу на змиванні водою. Вже власники деяких ресторанів скасували в себе полотни серветки, яких не можна випрати від до торку жіночих уст і виступили їх паперовими. За їх прикладом ідуть і мушини, що не хотять носити на своїм обличчі сизоночервоного спомину від пілунків. Домашня інспекція переведена в одному берлінському ліцею ствердила, що в шкільних точках 92 дівчат 13-літніх наклали 12 „помадок“ до уст, а 15 з них мало пудрину!

— **Цікава статистика.** Один чужинний статистик обчислив, що за гроші, які одна особа видав походя на 2 склянки пива, можна на протязі року купити: 2 бочки мукки, 50 фунтів цукру, 12 ф. телятини, 10 ф. малярну, 10 кварт фасол, 4 шинки по 12 ф., 10 ф. кази, 10 ф. роляників, 10 ф. рижу, 100 куснів мила, 8 індиків по 12 ф., 10 ф. слинок, 48 помаранч, 25 добрих біфштеків і 10 ящиків горючих. Одним словом: дивна, яка могла би в нас оснувати товариство осіб, що виробляють свого щоденного пива, розвивала би щодним махом проблему ошадності.

— **Дивна поліція.** З англійської преси довідаємось цікаві факти про китайську поліцію в Пекіні, одну з найбільше дивовижних у світі. Воєна має 17,700 чоловік і англійських поліцаїв, а проте від 10 літ не одержує ніякої плати. Підчас війни та революції вона не розбігалась, а залишилась на своїх становищах і під час населення не почувало себе таким забезпеченим перед аличинцями, як у Пекіні. По нурі тамошні поліцаї повинні би одержувати 35 зол. місячно, крім одні та пошани. Виглядають вони дуже скромно, вбрані у чорні сукні, пають у літ. Замість гумових палиць мають важкі шаблі. Окремий відділ має довгі румпші із довгими штиками. Китайський поліцаї має велику аладу; він виступає як мировий суддя і поагоджує великі непорозуміння. Населення слухає його присудів як найвищої інстанції. Коли хто не слухає, поліцаї приваляють його мотузкою і веде до комісаріату. Цікаво одно: з чого він живе.

— **Світлова всичина.** Чехословацькі копальні коксу бойкотують польський промисл наслідком вугільного конфлікту. — Вугль. Держави мають надлишок 200 міль. дол. у бюджеті на 1928 р.

Югославська поліція арештувала якогось Відавонича, що зве себе „пророком божим“ і поривав за собою народ палкими промовами. — У поїзді Архангельськ—Москва невідомі вбили редактора комуністичного денника „Хвиля“ Котренкова. — У Гельсінґфорі поставили пам'ятник славному астрономові Тихо де Браге, що є а походження данцем. Браге провів чимало літ у Гельсінґфорі як будівничий кораблів. — Помер нім. композитор Гольдбергер, автор опери „Воря Ассуану“. — У Фернборов (Англія) святкувала роковини свого подружжя одна з найстарших шлюбних пар, Тейлори, що мають спільно 200 літ. — На Савадтійні пічуть будувати найдовший тунель у Чехосл. республіці на заїзді, шляху Гандлева—Горна Штубля. — Амер. фірма Вулверт відняла в Берліні крамницю, в якій усе коштуватиме тільки 50 фенігів. — Лкийсь індійський купець Ганнад-Рай-Шарма отукав багату фірму в Європ. столиці; в останнє отів а Берліна а 250.000 марк.

КНИЖКА ДЛЯ УЧНІВ ВИЩИХ КЛАС:

ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА

Михайла Возняка.

Дуже цікавий епізод із життя двадцятидев'ятилітнього Тараса Шевченка з часу його першої подорожі на Україну. Ціна 1'20 зол. Замовляти в Адміністрації „Діла“, Львів, Ринок 10/II. 1-3

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича:

Монастирська:

30. VIII. „Ой не ходи Грицю“.

31. VIII. „Дні нашого життя“.

1. IX. „Іспанська муха“.

2. IX. „Царевич“.

3. IX. „День і ніч“.

4. IX. „Утоплена“.

Бучач:

5. IX. „Ой не ходи Грицю“.

6. IX. „Царевич“.

Однорічний курс крою, шиття білля і артистичних робіт уряджує Стефанія Шмиґельська. Початок курсу 15 вересня п. р. Зголошення і блиші пояснення: вул. Набеляка 11. II. пов. 285 5-6

В приватній мужеській українській семінарії „Рідної Школи“ УПТ у Львові вул. Крушарська ч. 15 відбуваються додаткові вписи на всі курси (I-V) від 29 серпня. Зголошуватися якнайшвидше, бо число кандидатів обмежене. Вступні іспити від 1. вересня. Блиших пояснень улітнє Управа. 3-3

З дівочої гімназії СС. Василянок у Львові (з повинни правами державної вул. Длугоша 17). Початок шк. року (Богослуження) дня 1. вересня о год. 8-й раню. Тогож дня вступні іспити до I-ї класи о год. 10 раню. Вступні іспити до вищих клас (I-VII) 1-3 вересня (початок о год. 9 раню). За приміщенням учениць в гімн. Інституті звертатися до Ігуменату СС. Василянок (вул. Зиблівська ч. 30). — За Управу гімназії: Д-р Василь Шурат. 346 2-3

З дирекції гімназії „Рідної Школи“ в Дрогобичі. Додаткові вступні іспити до 1. класи відбудуться 31. серпня. Вписи і вступні іспити до всіх прочих клас від 28. до 31. серпня. 290 3-3

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з хінського срібла у Мандя, Коперника ч. 14. 1773а 16-?

Мешкання для учеників нижчих класів з удержанням, вул. Львівських дітей 9 у господаря. 304 2-3

Торговельні курси И. Гірш-ширпага, вул. Личаківська 34 приймає вписи на однорічний торговельний курс для молоді і 5-ти місячний для досвідчих. Стенографія. Писання на машинах. Особний курс для абітурієнтів. Інформації від 2-6-го. 308 2-3

Научне заведення З. Ольшевського Львів, Куркова 38. Тел. 31-14, приймає вписи 1) до однорічної школи купецької підготовки, 2) на дволітні і однорічні жіночі курси торговельно-господарські, 3) на річні торговельні курси, 4) на 5-місячні торговельні курси. Особні курси стенографії — чужих мов — писання на машинах. Торговельні підручники зі шкільної бібліотеки. Кількість віільних місць обмежена. Інформації і вписи від 10-12 і від 4-6. 326 2-3

2 ПАННОЧКИ або 2 ученики із нижчих класів прийму на станцію. Гарний сонячний покій, близько гімназії і семінара. Е. Кордасевич радник скарб. вул. Мурарська 48 I. пов. 300 2-4

Найшвидша метода вичування новітніх мов, як також стенографії, писання на машинах. Ecole française, Баторія 34. 320 1-6

ЧИ бажаєте займаючої КНИЖКИ?

Замовте собі в Адміністрації „Діло“, Львів, Ринок 10. II. пов.

СПОГАДИ Е. ЧИКАЛЕНКА

Ціна всіх 3 частин 8 зол.

12 ПАК (скринь), дуже сильних, залізом кутих, довжина 1'30 м., ширина 1'20 м., висота 0'70 м., оказійно до набуття разом або поодиноко. Зголошення: Адміністрація „Діла“, Львів Ринок 10. 3-3

ЖІНКА недужа на ум літ 25 середнього росту називається Маринка Присяляк видалилась з дому, хто знав би місце її перебування буде ласкавий повідомити Ілька Присяляка, Мовчанівка п. Богданівка. 369 4-6

ПОКІИ сам або з харчем вилайку паничкам. Зелена 27, II. 342 2-3

ДОБРА парохія під Львовом, цілком упорядкована, негайно до заміни за гірську або підгірську а одною церквою близько залізничі. Інформації уділіть: О. Левинський, Львів, вул. Кордєського ч. 51. 345 2-2

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятиків літ в цілм краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, Марійська пл. 5. Купують бриланти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3а) 16-?

ГОДИННИКИ прецейзійні направляє дешево продає Юліан Домбровський-Пев Розважеський Львів, Готель Жоржа, Академія 2. Біжутерія, також срібло власного виробу. — Догідні умови. 110а 8-?

ПОШУКУЮ спільника до фабричного підприємства що існує 20 літ з капіталом до 2000 доларів. Гіпотечна записка. Зголошення до Адміністрації під „Гіпотек“. 347 1-3

СТУДЕНТІВ на станцію прийме Олена Барусевич, вул. Рутівського ч. 15, I. поверх. 349 1-1

ЯНУСЮ! Подай адресу. Пішлемо гроші. Приїздай! — Ромцьо. 353 1-2

ЛЕКЦІЇ фортеп'яну після плану консерваторії (від 12 зол.) уділятиме ар. п'яністка Гізіля Зарицька — Сташівка 8. I. (бічна Хорущини). 351 1-2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, ГОРОДЕЦЬКА 46.

164 Пересвітлення Рентгенон 21-25

Від 4. до 15. вересня 1927 р.

VII. СХІДНІ ТОРГИ

у Львові.

Догідна нагода до закупу краєвих і закордонних товарів зі всіх галузей продукції.

Комунікаційна Вистава

під протекторатом Пана Маршалія і Прем'єра ІОСИФА ПІЛСУДСЬКОГО

Рідильничий відділ з подрібним уяглядженням насінництва і різних машин.

Торг

дробу, голубів і кріликів від 4. до 8. вересня.

Годівельний торг

рогатої худоби, хлівної череди і овець від 9. до 13. вересня.

II. Загально-краєвий Торг ремонтуваних і люкеусових коней.

66% залізнична знизка в поворотній дорозі зі Львова за анказаннямсе сталої карті вступу для замісцевих приїздних на Торги. — Приїдл мешкань а Мешканцям Боро

Східних Торгів на головнім двірні.

Інформації і сталі карти вступу в Центральнім Бюрі Східних Торгів, Львів, Ягайлонська 1 і на виставній площі. Тел. 9-64.

ХЛІБОРОБИ

уживайте

ШТУЧНИХ НАВОЗІВ

томасини,

суперфосфату,

азотняку,

потасових солей

краєвих і штрассфуртських,

сірчану амону, кістяної мучки, селітри,

успулюну,

ІОСИФ НАРРАХ,

229 Шинки і поучення висилаю даром. 6-6